

V I D L O N Ć A R I Ć
Medicinski centar Varaždin
Centralna biblioteka

H R V A T S K I S A B O R I U V A R A Ź D I N U (1526–1848)
Kronološki pregled

*DIE IN VARAŽDIN ABGEHALTENEN KROATISCHEN LANDTAGSSITZUNGEN
IN DER ZEIT VON 1526–1848 – CHRONOLOGISCHE ÜBERSICHT*

Die Sitzungen des Kroatischen Landtags (Zasjedanja hrvatskoga sabora /Congregationes statuum et ordinum regnorum Dalmatiae, Croatiae et Slavoniae) wurden in der Zeit von 1526–1848 in verschiedenen Orten, die meisten aber in Zagreb und Varaždin, abgehalten. In einer systematisch-chronologischer Übersicht werden in dieser Arbeit die in Varaždin abgehaltenen Sitzungen (insgesamt 154) dargestellt. Außerdem werden präzise Fundstellen der Beschlüsse für jede einzelne Landtagssitzung in den Publikationen Acta comitialia regni Croatiae, Dalmatiae et Slavoniae (Buch I–4; 1526–1628) und Prothocolia generalium congregationum statuum et ordinum regnorum Dalmatiae, Croatiae et Slavoniae (Band I–XII; 1631–1848) angeführt.

Uvod

Nakon objavljivanja sustavnog pregleda Hrvatskih kraljevinskih konferencija održanih u Varaždinu,⁽¹⁾ sama po sebi se nametnula potreba da se na isti način sustavno prikažu i Saborska zasjedanja održana u Varaždinu. Logički redoslijed obrade ovih dviju tema trebao je, zapravo, biti obrnut.

Zasjedanja Hrvatskog sabora u razdoblju od 1526–1848. su se održavala u različitim mjestima, a ponajviše u Zagrebu i Varaždinu. Jedan od razloga tomu bio je i taj što su banovi obično stanovali na svojim imanjima, a ne u nekom određenom/stalnom mjestu.⁽²⁾

Kako su Sabore sazivali banovi (ili njihovi namjesnici), oni su donosili i odluku o tomu u kojem mjestu će se pojedini Sabor održati. Još početkom 16. stoljeća sastajala su se po dva Sabora – zaseban hrvatski i zaseban slavonski. Tako se, primjerice, još 1533. održao u Varaždinu Sabor za Slavoniju, a u Topuskom za Hrvatsku, premda je zbog turskih pustošenja i osvajanja došlo već prije toga do tješnije suradnje između hrvatskog i slavonskog plemstva i do zajedničkog Sabora u Zagrebu. Od 1577. zasebni Hrvatski sabori više se nisu ni sastajali.⁽³⁾

O Hrvatskim saborskim zasjedanjima koja su održana u Varaždinu do sada se pisalo samo sporadično. Svaki je autor spominjao samo zaključke onih Varaždinskih

sabora koji su bili u svezi s obrađivanom temom. Treba ipak spomenuti da je sadržaje zaključaka velikog broja Varaždinskih saborskih zasjedanja koristio R. Horvat za svoju Povijest grada Varaždina, koja je nakon više od 50 godina čekanja na objavljivanje konačno nedavno ugledala svjetlo dana.

Predmet ovog rada jeste sustavni kronološki prikaz u Varaždinu održanih Hrvatskih sabora u navedenom vremenskom razdoblju, iz čega ujedno proizlazi njihova učestalost, njihov broj, u vrijeme banovanja pojedinih banova.

Metode

Za sustavni kronološki prikaz Varaždinskih saborskih zasjedanja (VSZ) poslužile su mi publikacije Hrvatski saborski spisi (HSS), knjige I–V, za razdoblje od 1526–1630,⁽⁴⁾ a za razdoblje od 1631–1848. koristio sam publikacije Zaključci hrvatskih sabora (ZHS), svesci I–XII.⁽⁵⁾

U dijelu kronološkog prikaza Varaždinskih sabora (VS) od 1526 do 1630. uz godinu održavanja Sabora u Varaždinu navodim broj knjige HSS-a i prvu/početnu stranicu zapisnika tog Sabora (Tab. 1).

Za razdoblje od 1631–1848. navodim uz svaku godinu broj održanih Saborskih zasjedanja u Zagrebu (ZG) i/ili Varaždinu (VZ), zatim svezak i početnu stranu zapisnika Varaždinskog sabora u publikaciji ZHS (Tab. 2.). Ostala mjesta u kojima su se održavala Saborska zasjedanja izostavljam zbog neznatnog broja u njima održanih zasjedanja.

U obim tablicama (1 i 2) u stupcu *banovi* navodim najvažnije podatke o pojedinom banu, ističući posebno one činjenice koje su važne za povijest varaždinskog područja. U isti stupac uvrstio sam i najvažnije primjedbe koje mogu više ili manje rasvijetliti popratne povijesne okolnosti u svezi s temom.

Rezultati istraživanja

Iz podastrijetih podataka u tablicama 1 i 2 proizlazi da su u Varaždinu u vremenskom razdoblju od 1526. do 1848. godine održana ukupno 154 Saborska zasjedanja. Usporedimo li samo podatke iz tablice 2, vidimo da je u tom vremenskom razdoblju (1631–1848) u Varaždinu održano ravno 100 Sabora, dok su u Zagrebu održana čak 262 odnosno 162 Sabora više.

Nadalje možemo konstatirati da je u Varaždinu instalirano/ustoličeno čak sedam banova: Juraj Zrinski (1622), Nikola Zrinski (1649), Ivan Palfy (1704), Ivan Drašković III. (1732), Josip Eszterhazy (1733), Karlo Batthyany (1743) i Franjo Nadasdy (1756). Nije, međutim, isključeno da će se u daljnjim istraživanjima utvrditi da je još koji ban ustoličen u Varaždinu.

Iz obitelji Erdoedy, koja je bila vlasnik Varaždinske tvrđe, bila su čak 4 bana: Tomo (1584–1595. i 1608–1614), Žigmund (1627–1639), Nikola (1670–1693) i Ivan (1790–1806). Obitelj Drašković, koja je imala palaču u Varaždinu, dala je 2 bana: Ivana II. (1640–1646) i Ivana III. (1726–1732). Pribrojimo li spomenutim banovima još Krstu Ungnada (1578–1583) i Franju Nadasdy (1756–1783), dobivamo 8 »banova Varaždinaca«. Njihovo ukupno vrijeme banovanja iznosi 112 godina, a to je otprilike 1/3 promatranog vremenskog razdoblja (1526–1848 = 322 godine).

Analizirajući dalje podatke u tablicama (1 i 2), uočavamo i imena banova u vrijeme čijeg banovanja je održano najviše Sabora u Varaždinu. Pregled izgleda ovako:

Ban / Banovao od–do = godina / Broj SZ održanih u Varaždinu

– Krsto Ungnad	(1578–1583 = 5 godina) 13 SZ
– Juraj Zrinski	(1622–1626 = 4 godine) 8 SZ
– Nikola Zrinski	(1647–1664 = 17 godina) 19 SZ
– Adam Batthyany	(1693–1703 = 10 godina) 9 SZ
– Ivan Drašković	(1726–1732 = 6 godina) 9 SZ
– Josip Eszterhazy	(1733–1741 = 8 godina) 10 SZ
– Franjo Nadasdy	(1756–1783 = 27 godina) 23 SZ

U vrijeme banovanja Franje Frankopana Slunjskog (1567–1572) i Petra Zrinskog Vrbovečkog (1665–1670) nije održan ni jedan Sabor u Varaždinu. Poslije velikog požara 1776. pa do 1848. nisu se u Varaždinu više održavali Sabori, izuzev jednoga 1811.

Saborska zasjedanja u Varaždinu održavala su se pretežno u Gradskoj vijećnici, ali su poznati i Sabori koji su se održavali u Varaždinskoj tvrđi i Palači Drašković.

Počevši od mjeseca srpnja god. 1776. svi hrvatski banovi redomice stanuju u Zagrebu. Katastrofalni varaždinski požar bio je izravni povod da je Zagreb konačno »preuzeo prvenstvo« i postao glavnim gradom Hrvatskih kraljevina. U njemu je od sada ne samo stalno sjedište zemaljske vlade, nego su se u Zagreb preselili i Kraljevinsko vijeće kao i Banski stol. Gotovo svi Hrvatski sabori održavaju se od sada u Zagrebu u Zemaljskoj kući.⁽²⁾

Pitanje Hrvatske prijestolnice, danas bismo rekli metropole, bilo je definitivno riješeno intervencijom samoga kralja 1808. godine. On je odobrio da se za 35.000 forinti proda stara Zemaljska kuća i da se još 45.000 forinti namakne iz regnikolarne blagajne za novu Zemaljsku kuću, kako bi nova zgrada služila »na ures« Kraljevine Hrvatske. Povrh toga iz svoje blagajne doznačio je kralj 30.000 forinti za dogradnju stambenih prostora za bana u novoj Zemaljskoj kući.⁽²⁾

Z a k l j u č a k

Kako se na Hrvatskim saborima vijećalo o svemu što se ticalo zemaljske uprave, poreza, obrane, te vojnih i sudskih poslova, predstavljaju Hrvatski saborski spisi i Zaključci hrvatskih sabora nesumnjivo jedan od najvažnijih izvora za hrvatsku povijest.

Svrha ovog rada bila je sustavno kronološki prikazati u Varaždinu održana Saborska zasjedanja i kratko se osvrnuti na okolnosti koje su više ili manje uvjetovale održavanje ili neodržavanje Hrvatskih sabora u Varaždinu.

Sama sadržajna obrada Spisa ili Zaključaka u Varaždinu održanih Sabora, kojih je kako smo utvrdili u vremenu od 1526–1848. bilo 154, tek očekuje istraživače. Istom istraživanju i proučavanju pojedinačnih zaključaka Varaždinskih sabora i publiciranje rezultata tih istraživanja imat će svoje pravo povijesno i znanstveno opravdanje.

Jedan od ciljeva ovog prikaza je i poticanje varaždinskih istraživača, posebno povjesničara, da se pozabave zaključcima Varaždinskih sabora, koji predstavljaju pravu riznicu podataka iz povijesti Hrvatske i grada Varaždina. Da bi takav poticaj urodio što većim plodom, u tablicama su navedeni sasvim precizni podaci o tomu gdje je koji varaždinski saborski zaključak publiciran.

Tab. 1: Zasjedanja Hrvatskih sabora u Varaždinu od 1526–1630. godine

God.	Zapisnici VS objavljeni u HSS (4) Knjiga: Strana	Banovi (od – do) (6, 7) Primjedbe
1525 26. 27. 28. 29.		Franjo BATHYANY (1525–1533) ... ima posjede oko Ludbrega, ali boravi u Ugarskoj Ivan KARLOVIĆ (1527–1531) ... imenovan je za b. na zahtjev staleža »da Hrvatska ne bude bez branitelja«, jer je B. najčešće u Ugarskoj.
1530. 31. 32. 33. 34.	S. u Varaždinu za Slavoniju, a u Topuskom za Hrvatsku.	- Hrvatska bez bana (1533–1537). Kralj je u Hrvatskoj imenovao Petra KEGLEVIĆA svojim komesarom, ali se on 1535. zahvalio na službi.
1535. 36. 37. 38. 39.	II:5; 34; 37 II:196; 198	Tomo NADASDY (1537–1539) / Petar KEGLEVIĆ (1537–1542). Obojica su instalirana na Saboru u Križevcima. N. se odrekao banske časti 1539, a K. je kralj smijenio zbog otkidanja imanja u Međimurju.
1540. 41. 42. 43. 44.	II:289	Nikola ZRINSKI (1542–1556). Brat je Petra Zrinskog. Kralj mu je 1547. darovao imanje Međimurje. Poginuo je u obrani Sigeta 1566.
1545. 46. 47. 48. 49.		
1550. 51. 52. 53. 54.	II:400	- ... 3.10. upalo je na varaždinsko polje, do Bišupca, oko 6.000 Turaka s namjerom da napadnu Varaždin. Iz smjera Maruševca napadne ih ban, a iz smjera Đurđevca Luka Sekelj te ih potuku i rastjeraju.
1555. 56. 57. 58. 59.	II:446; 448 III:13; 14 III:31 III:53	Petar ERDOEDY (1557–1567). Najbolji se njegovi posjedi nalaze u Križevačkoj županiji, ali posjeduje i Cesargrad u Varaždinskoj županiji. Umro je 1567, a pokopan je u Jastrebarskom.
1560. 61. 62. 63. 64.		

God.	Zapisnici VS objavljeni u HSS (4) Knjiga: Strana	Banovi (od – do) (6, 7) Primjedbe
1565.		
66.		
67.		Franjo FRANKOPAN SLUNJSKI (1567–1572) Juraj DRAŠKOVIC (1567–1576), biskup F.F. banovanje je proveo u borbi s Turcima. Umro je u Varaždinu 1572. na proputovanju za Mikulov (Moravska) po mladu.
68.		
69.		
1570.		
71.		
72.		
73.		
74.		
1575.		Gašpar ALAPIĆ (1575–1578) ... branitelj je Sigeta 1566. i gušitelj selj. bune 1573. Posjeduje palaču u Zagrebu.
76.		
77.		
78. IV:14		Krsto UNGNAD (1578–1583) ... i njegov otac Ivan vlasnici su Samobora i Varaždinske tvrđe, a ujedno su župani Var. županije. Činili su različita nasilja žiteljima Varaždinske varoši.
79.		
1580. IV:52; V:513; 515; 516; 518		
81. IV:57; 61; 63		
82. V:530		- ... požar u Varaždinu; izgorjela do temelja cijela unutrašnja varoš.
83. V:545; 550; 553		
84.		Tomo ERDOEDY (1584–1595). 1585. se oženio kćerkom Krste Ungnada, Marijom, i naslijedio Var. tvrđu; naslijedni je kapetan Var. varoši.
1585.		
86.		
87.		
88. IV:221		
89. IV:259–60; V:579; 585; 587		
1590.		
91.		
92.		
93.		- ... veliki požar u Varaždinu; izgorjele su franjevačka i župna crkva.
94.		
1595.		Gašpar STANKOVAČKI (1595–1596), biskup Ivan DRAŠKOVIC (1595–1607). Zapovjednik je Križevačke krajine; stalno uspješno ratuje s Turcima; ima palaču u Zagrebu.
96.		
97. V:592; 605; 613		
98.		
99.		
1600.		
01.		
02.		
03.		
04.		

God.	Zapisnici VS objavljeni u HSS (4) Knjiga: Strana	Banovi (od – do) (6, 7) Primjedbe
1605.	IV:463	
	06.	
	07.	
	08.	Tomo ERDOEDY (ponovno!) (1608–1614). 1600 podijeljena mu je čast »kapetana kraljevstva«. Od 1607. nasljedni je župan Varaždinske županije.
	09. V:667	
1610.		
	11.	
	12.	
	13.	
	14. V:112	
1615.	Benedikt THUROCZY (1615–1616). Posjeduje imanja u Ludbregu, Belcu i Vinici.
	16. V:144	
	17.	Nikola FRANKOPAN TRŽAČKI (1617–1622) Posjeduje palaču u Zagrebu; spreman za stalno prijeći u Zagreb, ali su se tomu usprotivili zagrebački građani.
	18.	
	19.	
1620.	V:288	
	21. V:305; 307	
	22. V:316; 318; 327; 341; 346	Juraj ZRINSKI (1622–1626). Rođen u Čakovcu 3. 1. 1599; s 24 g. postaje ban; instaliran za b. u Varaždinu 15. 11. 1622. Unuk je sigetskog junaka.
	23.	
	24. V:354	
1625.	V:364	
	26. V:378	
	27.	Žigmund ERDOEDY (1627–1639) ... ima palaču u Zagrebu, ali živi u Var. tvrđi.
	28. V:421; 422; 428; 430; 695	
	29.	
	30.	

Napomena: Podatke o Varaždinskim saborima od 1631–1848. vidi u tablici 2.

Tab. 2: Zasjedanja Hrvatskih sabora u Varaždinu od 1631–1848. godine

God.	Br. odr. Sabora u ZG. VŽ.	Zaključci VS objavljeni u ZHS (5) Svezak: Str.	Banovi (od – do) (6, 7) Primjedbe
1631.	3 1	I:4	Žigmund ERDOEDY (1627–1639). Boravi u Varaždinskoj tvrđi, ali i na drugim svojim imanjima; ima kuću u Zagrebu. Umro je u 43. godini.
32.	3 –		
33.	2 –		
34.	3 –		
1635.	2 –		
36.	2 –		
37.	1 –		
38.	2 –		
39.	– –		
1640.	1 1	I:83	Ivan DRAŠKOVIĆ II. (1640–1646). Stanuje u Varaždinu u obiteljskoj palači (Palača Drašković). Za vrijeme banovanja nosi naziv »defensor Croatiae«. Nakon banovanja vraća se na svoje imanje u Vinicu (1647).
41.	1 –		
42.	– 1	I:95	
43.	1 –		
44.	1 1	I:112	
1645.	– 2	I:123; 128	Požar u Var. unutrašnjoj varoši. Izgorjele su i obje škole. Nikola ZRINSKI (1647–1664). Rođen u Čakovcu 1620, poginuo u Kuršanečkom lugu kod Varaždina 1664. Središnja je ličnost Zrinsko-Frankopanske urote. Njegovo ustoličenje/instalacija obavljeno je u Varaždinu 1649.
46.	1 –		
47.	– –	
48.	– –		
49.	1 2	I:136; 151	
1650.	2 1	I:159	
51.	2 –		
52.	– 1	I:178	
53.	2 –		
54.	– 1	I:189	
1655.	1 2	I:202; 208	
56.	1 –		
57.	– 1	I:220	
58.	1 1	I:229	
59.	– 1	I:233	
1660.	– 2	I:240; 246	
61.	– 1	I:249	
62.	1 1	I:256	
63.	– 3	I:263; 264; 268	
64.	1 2	I:277; 285	
1665.	– –	Petar ZRINSKI (1665–1670). Rođen 1621. u Vrbovcu; ima kuću u Zagrebu. 1665. požar u Varaždinu; izgorjele su sve tri crkve.
66.	– –		
67.	– –		
68.	1 –		
69.	1 –		

God.	Br. odr. Sabora u ZG. VŽ.	Zaključci VS objavljeni u ZHS (5) Svezak: Str.	Banovi (od – do) (6, 7) Primjedbe
1670.	3 –	Nikola ERDOEDY (1670–1693). Ima palaču u Zagrebu, ali redovno stanuje u Varaždinskoj tvrđi.
71.	2 –		
72.	3 –		
73.	3 –		
74.	1 1	I:344	
1675.	2 1	I:349	
76.	1 1	I:370	
77.	1 –		
78.	1 –		
79.	– –		
1680.	1 –		
81.	1 1	I:390	
82.	3 –		
83.	2 2	I:433; 437	
84.	2 –		
1685.	2 –		
86.	2 –		
87.	3 –		
88.	2 –		
89.	2 –		
1690.	2 –		
91.	2 –		
92.	3 –		
93.	6 1	II:10	Adam BATTHYANY (1693–1703). Ima posjede oko Ludbrega. Zaslugom B. ukida car Leopold Varaž- dinski generalat i stavlja ga pod bansku vlast (10. 7. 1703).
94.	1 2	II:17; 31	
1695.	– 1	II:55	
96.	– –		
97.	1 1	II:137	
98.	– –		
99.	II:195		
1700.	1 1	II:207	
01.	– 1	II:229	
02.	– 1	II:239	
03.	1 –		
04.	– 2	II:266; 269	Ivan PALFFY (1704–1732). Preko 20 god. je izvan Hr- vatske (u Beču ili Ugarskoj). Zamjenjuje ga banski na- mjesnik (locumtenens banalis) biskup Brajković, bi- skup Eszterhazy te od 1726. Ivan Drašković III. (v. 1726 i 1732). P. 1732. postaje vrhovnim sucem kraljev- ske kurije, 1741. palatin, a 1742. vrhovni zapovjednik ugarske vojske. Instalcija za bana obavljena je u Varaž- dinu 1704.

God.	Br. odr. Sabora u ZG. VŽ.	Zaključci VS objavljeni u ZHS (5) Svezak: Str.	Banovi (od – do) (6, 7) Primjedbe
1705.	1	–	
06.	2	2 II:297;322	
07.	1	1 II:349	
08.	2	–	
09.	5	1 II:370	
1710.	2	–	
11.	5	–	
12.	2	–	
13.	4	–	
14.	2	2 III:25; 31	
1715.	2	–	
16.	2	–	
17.	3	–	
18.	1	–	
19.	2	–	
1720.	2	1 III:109	
21.	2	–	
22.	1	1 III:131	
23.	2	–	– Osnovan je Banski stol (tj. Banski sud)
24.	1	2 III:151; 158	
1725.	1	2 III:161; 170	
26.	2	1 III:189	– Već od 1726. obavlja sve banske poslove kao banski namjesnik Ivan Drašković III. Ima posjede Trakošćan, Vinicu, Zelendvor i Klenovnik. General je i maršal carske vojske. U Varaždinu je polazio gimnaziju, a studirao je u Beču i Bologni.
27.	3	1 III:210	
28.	2	–	
29.	–	1 III:242	
1730.	1	2 III:246; 267	
31.	1	1 III:307	
32.	–	3 III:321; 347; 358	Ivan Drašković III. instaliran je za bana u Varaždinu 1732. Stanuje u Palači Drašković. Josip ESZTERHAZY (1733–1741). Kralj mu je izričito naredio da veći dio godine mora provesti u Hrvatskoj. Instaliran je za bana u Varaždinu 1733.
33.	3	2 III:408; 421	
34.	1	1 III:453	
1735.	1	1 IV:1	
36.	2	1 IV:47	
37.	1	–	
38.	1	1 IV:99	
39.	–	2 IV:139; 159	
1740.	2	1 IV:230	
41.	1	1 IV:256	
42.	3	–	Karlo BATTHYANY (1742–1756), sin Adama. Rijetko boravi u Hrvatskoj. Vodi čete po vojnama, a 1748. postaje odgojitelj Josipa II. I njegova je instalacija za bana obavljena u Varaždinu (1743).
43.	2	3 IV:361; 380;	
44.	2	– V:1	

God.	Br. odr. Sabora u ZG. VŽ.	Zaključci VS objavljeni u ZHS (5) Svezak: Str.	Banovi (od – do) (6, 7) Primjedbe
1745.	2	–	
46.	2	–	
47.	2	–	
48.	2	–	
49.	2	–	– Banski namjesnik 1749–1753. je Ljudevit ERDOEDY
1750.	2	–	
51.	2	–	
52.	2	–	
53.	3	–	– Banski namjesnik 1753–1756. je Adam ERDOEDY
54.	1	–	
1755.	2	–	– Seljačke bune po Hrvatskoj.
56.	3	2 VII:239; 252	Franjo NADASDY (1756–1783). General, brat dvorskog kancelara Leopolda. Kraljica mu je naredila da stalno boravi u Hrvatskoj. Instaliran na S. u Varaždinu 24. 11. 1756. Boravi u Palači Drašković. Saziva Sabore i Banski stol u Varaždinu.
57.	1	2	
58.	3	2 VII:278; 310	
59.	4	3 VIII:1; 5; 24	
1760.	3	1 VIII:41	
61.	2	1 VIII:62	
62.	5	3 VIII:85; 100; 115	
63.	3	1 VIII:139	
64.	1	–	
1765.	3	2 VIII:186; 201	
66.	2	1 VIII:220	
67.	4	3 VIII:226; 233; 247	– Marija Terezija imenovala je Hrvatsko kraljevinsko vijeće (pet savjetnika na čelu s banom) kao hrvatsku vladu sa sjedištem u Varaždinu.
68.	2	2 VIII:252; 268	
69.	–	–	
1770.	1	1 VIII:273	
71.	–	–	
72.	–	–	
73.	1	1 VIII:327	
74.	–	–	
1775.	–	–	
76.	–	–	– Najveći požar u Var. Izgorjelo 385 kuća. Hrv. namj. vijeće i ban sele po kraljičinoj naredbi u Zagreb.
77.	1	–	
78.	–	–	
79.	–	–	– Dokinuto Hrv. kraljev. vijeće u Zagrebu.
1780.	–	–	
81.	1	–	
82.	–	–	– Ban Nadasdy umire 1783.
83.	1	–	Franjo ESZTERHAZY (1783–1785)
84.	1	–	
1785.	1	–	Franjo BALASSA (1785–1790). On je istodobno kraljevski komesar.
86.	–	–	
87.	–	–	
88.	–	–	
89.	–	–	

God.	Br. odr. Sabora u ZG. VŽ.	Zaključci VS objavljeni u ZHS (5) Svezak: Str.	Banovi (od – do) (6, 7) Primjedbe
1790.	1 –	Ivan ERDOEDY (1790–1806). Instaliran za b. s 30 god. starosti. Odlučno se bori protiv mađarizacije (Regnum regno non praescribit leges!).
91.	1 –		
92.	2 –		
93.	– –		
94.	– –		– 1793. požar u Biškupečkoj ulici.
1795.	– –		
96.	1 –		
97.	2 –		
98.	– –		
99.	– –		
1800.	1 –		
01.	– –		
02.	2 –		
03.	– –		
04.	– –		
1805.	2 –	Ignac GYULAY (1806–1831). Gradi tzv. Zemaljsku kuću u Zagrebu.
06.	1 –		
07.	1 –		
08.	2 –		– Požar u Varaždinu; izgorjele 64 kuće u varoši i 32 u starogradskoj općini.
09.	1 –		
1810.	– –		
11.	– 1	X:129	– Zadnji Sabor sazvan u Varaždin! Među ostalim sabornici su pregledali račune za gradnju Zemaljske kuće u Zagrebu. Od 1814–1824. Sabor nije sazivan!
12.	1 –		
13.	1 –		
14.	– –		
1815.	– –		
16.	– –		
17.	– –		
18.	– –		
19.	– –		
1820.	– –		
21.	– –		
22.	– –		
23.	– –		– Ban Gyulay postade zapovijedajućim generalom u Češkoj, a kasnije u Beču, ali je zadržao bansku čast.
24.	– –		
1825.	1 –		– Od 1823–1827. banski namjesnik u Hrvatskoj je biskup Maksimilijan VRHOVAC.
26.	– –		
27.	1 –		
28.	– –		– Od 1828–1832. banski namjesnik je biskup Aleksandar ALAGOVIC.
29.	– –		
1830.	1 –		– Kralj imenuje bana Gyulaya predsjednikom dvorskog ratnog vijeća u Beču.
31.	1 –	
32.	2 –		Franjo VLAŠIĆ (1832–1840). Već 1813. je general, a 1831. zapovijedajući general u Petrovaradinu.
33.	– –		
34.	– –		

God.	Br. odr. Sabora u ZG. VŽ.	Zaključci VS objavljeni u ŽHS (5) Svezak: Str.	Banovi (od – do) (6, 7) Primjedbe
1835.	–	–	
36.	1	–	
37.	–	–	
38.	–	–	
39.	2	–	
1840.	1	–	– 1840–1842. banski namjesnik je biskup Juraj HAULIK
41.	–	–	
42.	1	–	– Franjo HALLER (1842–1845). Progoni preporoditelje i
43.	1	–	– zabranjuje ilirsko ime.
1844.	–	–	
1845.	1	–	
46.	–	–	
47.	1	–	
48.	–	–	– Josip JELAČIĆ (1848–1859). 5. 7. 1848. sazvao prvi Hrv.
49.	–	–	– sabor na kojem se pojavljuju »zastupnici naroda« umjesto dotadašnjih zastupnika »staleža i redova«.

SAŽETAK

Autor na temelju publiciranih Spisa / Zaključaka hrvatskih sabora podastire sustavni pregled Zasjedanja hrvatskih sabora u Varaždinu u vremenskom razdoblju od 1526–1848. godine. Iz pregleda proizlazi da su u tom vremenskom razdoblju u Varaždinu održana ukupno 154 Saborska zasjedanja. Za svaki spis i/ili zaključak Varaždinskog sabora autor donosi precizan podatak o publikaciji u kojoj je objavljen (knjiga/svezak i stranica). Iz daljnjih analiza vidljivo je da je u Varaždinu u spomenutom vremenskom razdoblju instalirano 7 banova, da je 8 »banova Varaždinaca« banovalo ukupno 112 godina (1/3 vremena u analiziranom razdoblju). Poimence je navedeno 7 banova koji su sazvali najviše (8 do 23) Sabora u Varaždinu.

Autor na koncu utvrđuje da se nakon katastrofalnog varaždinskog požara 1776. u Varaždinu održao još samo jedan Sabor i to 1811. godine.

DIE IN VARAŽDIN ABGEHALTENEN KROATISCHEN LANDTAGSSITZUNGEN IN DER ZEIT VON 1526–1848 – CHRONOLOGISCHE ÜBERSICHT

Zusammenfassung

Der Autor befasst sich mit den in Varaždin in der Zeit von 1526–1848. abgehaltenen Kroatischen Landtagssitzungen (Zasjedanja hrvatskoga sabora / Congregationes statuum et ordinum regnorum Dalmatiae, Croatiae et Slavoniae). Auf Grand der Publikationen Acta comitalia regni Croatiae, Dalmatiae et Slavoniae (Buch I–V) und Prothocolla generalium congregationum statuum et ordinum regnorum Dalmatiae, Croatiae et Slavoniae (Band I–XII) hat der Autor eine systematisch–chronologische Übersicht über die in Varaždin abgehaltenen 154 Sitzungen des Sabors verfasst. Aus

der Übersicht geht außerdem hervor, daß in dem analysierten Zeitraum 7 Bane in Varaždin installiert wurden und 8 »Varaždiner Bane« insgesamt 112 Jahre im Amt waren.

Nach dem katastrophalen Brand im Jahre 1776. wurde in Varaždin nur noch eine einzige Landtagssitzung und zwar im Jahre 1811. abgehalten.

L I T E R A T U R A

1. LONČARIĆ, V, LONČARIĆ M. Zasjedanja Hrvatskih kraljevinskih konferencija (HKK) u Varaždinu. Godišnjak Gradskog muzeja Varaždin 1988; 8:73–79
 2. HORVAT R. Povijest banske palače. Vjesnik Kr. hrvatsko-slavonsko-dalmatinskoga zemaljskoga arkiva 1915; 17:176–222
 3. SIŠIĆ F. Pregled povijesti hrvatskoga naroda. Zagreb : Nakladni zavod MH, 1975:513
 4. SIŠIĆ F, ur. Acta comitialia regni Croatiae, Dalmatiae et Slavoniae : Hrvatski saborski spisi. Zagreb : JAZU,
1912. Knjiga I... (1526–1536)
1915. Knjiga II... (1537–1556) – Dodatak (1526–1539)
1916. Knjiga III. (1557–1577)
1917. Knjiga IV... (1578–1608) – Dodatak (1573–1605)
1918. Knjiga V... (1609–1630) – Dodatak (1570–1628)
 5. Zaključci Hrvatskog sabora. Zagreb : Arhiv Hrvatske,
1958. Svezak I... (1631–1693)
1958. Svezak II... (1693–1713)
1961. Svezak III... (1714–1735)
1964. Svezak IV... (1735–1743)
1966. Svezak V... (1743–1749)
1968. Svezak VI... (1749–1753)
1970. Svezak VII... (1753–1758)
1971. Svezak VIII. (1759–1773)
1974. Svezak IX... (1777–1808)
1975. Svezak X... (1808–1814)
1976. Svezak XI... (1825–1832)
1980. Svezak XII... (1836–1847)
 6. HORVAT R. Povijest Hrvatske : Knjiga I : Od najstarijeg doba do 1657. Zagreb : Tiskara Merkur, ?:448
- UJEVIĆ M, ur. Hrvatska enciklopedija : Svezak I–III. Zagreb : Hrvatski izdav. bibliogr. zavod, 1941–1942.

Primljeno: 1993–5–11